

Daniel Dzienisiewicz, Piotr Wierzchoń

2 lekarz-społecznik 1993 → 1907

Wbrew temu, co sądzą niektórzy badacze, postawy altruistyczne nie są nowym zjawiskiem w środowisku lekarskim. Według posiadanych przez nas informacji *lekarz-społecznik* w momencie zarejestrowania go przez twórców NSP był już sędziwym osiemdziesięciosześcioletkiem.

lekarz-społecznik 'lekarz pracujący społecznie, bez wynagrodzenia': Nad pacjentami opiekę medyczną roztoczą dochodzący lekarze-społecznicy. EW 44/1993.

NOWE SŁOWNICTWO
POLSKIE
MATERIAŁY Z PRASY
LAT 1993–2000
Część II: I–O

† W Warszawie dr. **Pisarzewski**, † w Łodzi dr. **Frankowski**, na Podolu † dr. **Wł. Babiński**, † w Tuluzie dr. **Guirand**, † w Pittsburgu dr. **Donn**, † w Barlington dr. **Branch**, w Frankfurcie n. M. † dr. **Grandhomme**, † w Nowym Jorku dr. **Marklch**, † w Babii dr. **Tilement Foutas**, † w Krakowie dr. **Bogumił Stepiński**, † dr. **Józef Różański** we Lwowie, zasłużony lekarz-społecznik.

NOWINY LEKARSKIE

Poznań, w Listopadzie 1907.

Daniel Dzienisiewicz, Piotr Wierchoń

3 koronarografia 1998 → 1970

Postępy medycyny niekiedy umykają niespecjalistom. My jednak trzymamy rękę na pulsie i cofamy termin o dwadzieścia osiem lat.

koronarografia specj. ‘radiologiczna metoda badania naczyń wieńcowych serca, polegająca na wprowadzeniu za pomocą cewnika środków kontrastujących do aorty lub bezpośrednio do światła tętnic’: Nie lepsza jest sytuacja w leczeniu i diagnostyce chorób serca, które są najczęstszą w Polsce przyczyną umieralności. Tu także trudno będzie marzyć o rychłym zwiększeniu liczby zabiegów, skoro pieniędzy wystarczy na tyle koronarografii i koronaroplastyk, ile planuje się wykonać w bieżącym roku. Polit 39/1998.

NOWE SŁOWNICTWO
POLSKIE
MATERIAŁY Z PRASY
LAT 1993–2000
Część II: I–O

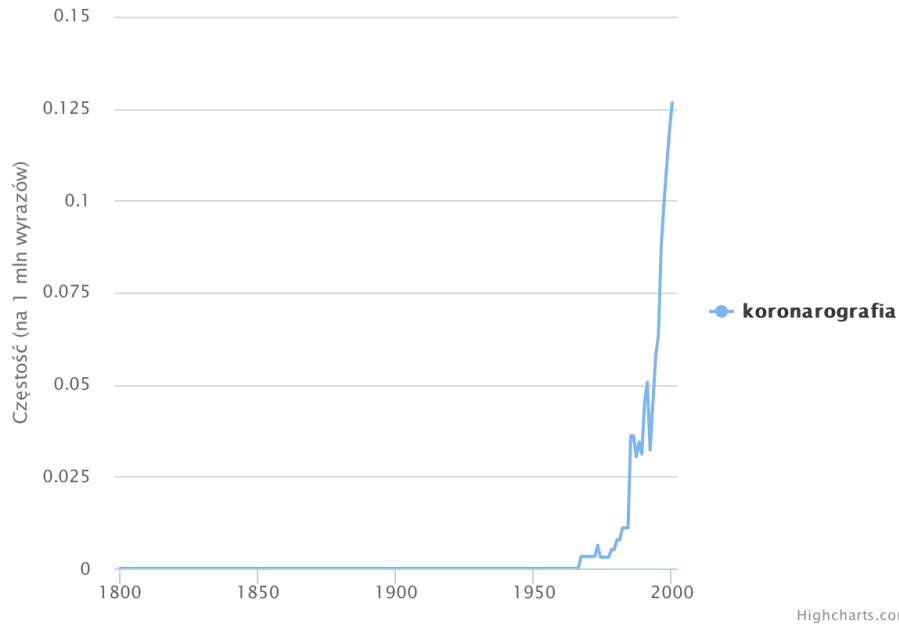
— Jak rozpoznaje się chore miejsce?

— Wykrycie takiego miejsca stało się możliwe, gdy nauczyliśmy się wykonywać zdjęcia kontrastowe naczyń wieńcowych, jest to tak zwana selektywna koronarografia. Wykazała ona, że naczynia wieńcowe mogą być chore odcinkowo. Chory umiera z powodu zawału sercowego, a okazuje się, że tam jest korek zatykający mały odcinek tętnicy wieńcowej i wystarczy ten korek usunąć a choremu przywraca się zdrowie, życie i pełną sprawność fizyczną. I o tym do niedawna nikt nie wiedział.

DZIENNIK POLSKI

KRAKÓW

Czwartek 6 VIII 1970

Daniel Dzienisiewicz, Piotr Wierzchoń

4 aktor-mim 1995 → 1938

Środowisko teatralne na pewno zwróciło uwagę na *aktora-mima* już w 1938 roku. Kto da więcej?

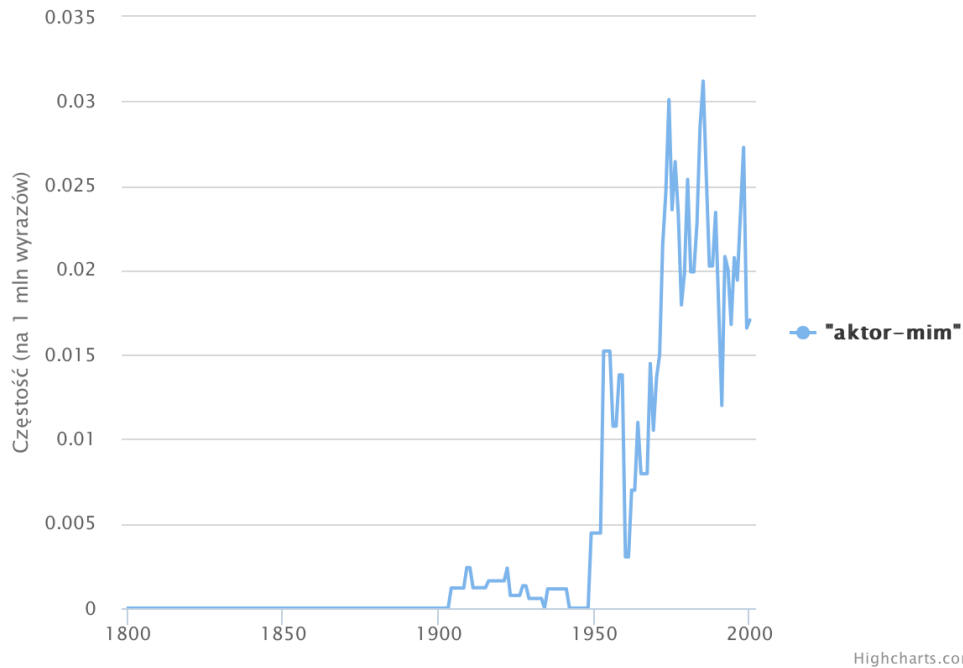
aktor-mim 'aktor występujący w pantomimie': Program występów słynnego francuskiego aktora-mima zawiera pantomimy powstałe w latach 1953–1990. Przekr 2/1995.

NOWE SŁOWNICTWO
POLSKIE
MATERIAŁY Z PRASY
LAT 1993–2000
Część I: A–H

Po słowie wstępnym dano Sollertńskiego studium o „życiu i twórczości Noverre'a” (1727 — 1810). Autor zna źródła i najnowsze prace o Noverze, demaskuje bez ceremonii samochwastwo i półuczoność wielkiego kabotyna, ale równocześnie umie uwypuklić to, co w jego teoriach i praktyce było własne, nowe i śmiałe. Więc o wyższości baletu z akcją nad ornamentalnym *divertissement*, o znaczeniu aktora-mima dla tej sztuki, o reżyserskich zadaniach baletmistrza jako odpowiedzialnego kierownika całości widowiska etc. Cytuje ciekawy ustęp z listu Grimma o ścisłym

SCENA
1938
POLSKA

ROK XV WARSZAWA 1938

Daniel Dzienisiewicz, Piotr Wierzchoń

5 homofobia 2000 → 1990

Ten rzeczownik wymaga dodatkowego komentarza. Homofobia, zgodnie z informacjami zawartymi w serii NSP, to:

homofobia ‘silna niechęć, nienawiść do homoseksualistów’: Isherwood docho-
dzi do przekonania, że wolności, której szukał w Berlinie w latach trzydziestych, nie
mógłby nigdy osiągnąć, bo lewicę, którą aktywnie z przyjaciółmi popierał, charak-
teryzowała w istocie „homofobia”. Życie 60/2000.

NOWE SŁOWNICTWO
POLSKIE
MATERIAŁY Z PRASY
LAT 1993–2000
Część I: A–H

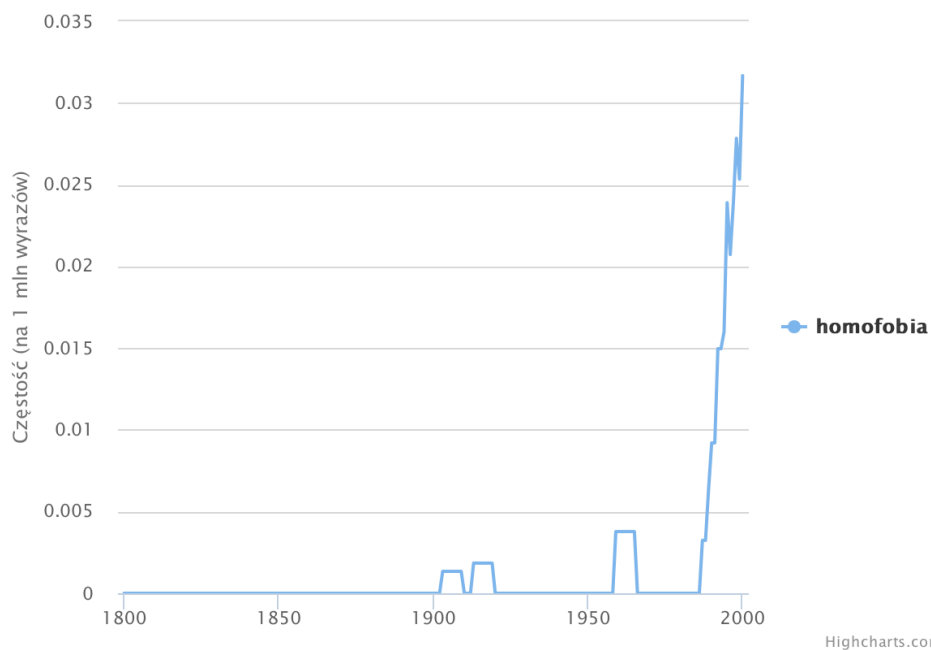
Wyraz wymyka się jednak „widełkom” w postaci lat 1993–2000 – został bowiem przez nas zlokalizowany już w 1990 roku:

Przez lata, które minęły od wyda-
rzeń Stonewall, ruch gayowski za-
równo w USA, jak i w innych roz-
winiętych krajach zdążył okrzepnąć i
nabrać poważniejszego znaczenia.
Nie zastopowała go (wręcz przeciw-
nie), fala homofobii z początku lat
osiemdziesiątych, związana z wybu-

chem AIDS. Spośród jego ostatnich osiągnięć wspomnieć można chociażby bojkot papierosów Marlboro, który już przysporzył wiele strat koncernowi Phillipa Morrisa (znanego z publicznych wystąpień antygayowskich) czy podpisanie przez prezydenta Busha ustawy antydyskryminacyjnej. W jednym z najważniejszych punktów zakazuje ona pracodawcom pod groźbą kary dyskryminowania pracowników chorych na AIDS albo zakażonych wirusem HIV.

Środa, 19 września 1990 r.

Daniel Dzienisiewicz, Piotr Wierzchoń

6 gastronomiczno-hotelowy 1993 → 1921

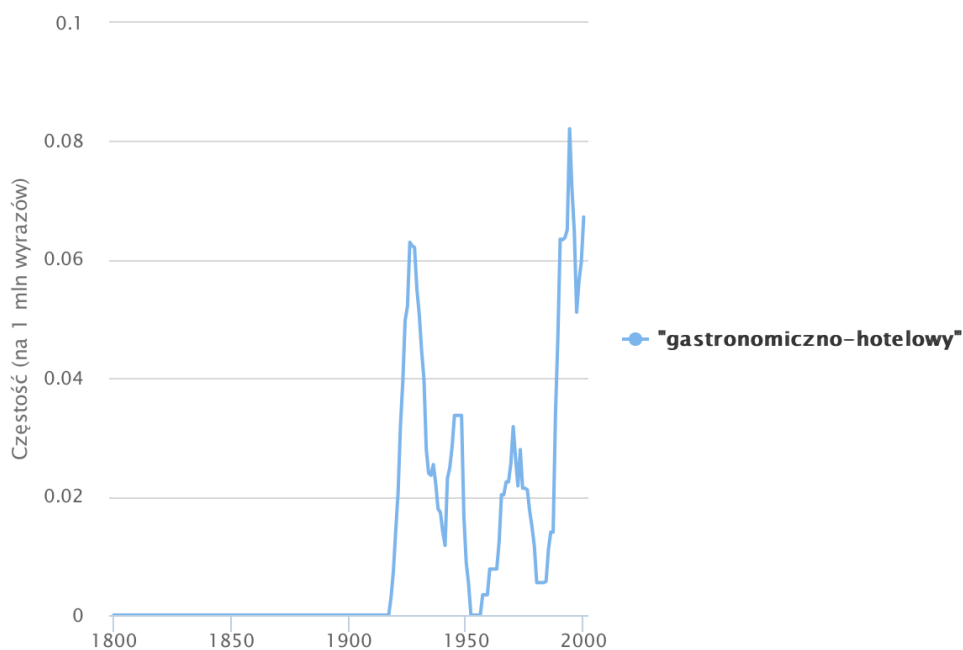
Wydaje nam się, że gastronomia i hotelarstwo zawsze miały się ku sobie. W każdym razie na pewno od 1921 roku.

gastronomiczno-hotelowy 'związany z działalnością hotelową i gastronomiczną': Inwestorzy z Hongkongu rozpoczęli w podwarszawskiej Wólce Kosowskiej budowę centrum handlowego, które oprócz instytucji finansowych jak banki, składy celne, pomieści magazyny, hurtownie i kompleks gastronomiczno-hotelowy. ŻW 64/1993.

NOWE SŁOWNICTWO
POLSKIE
MATERIAŁY Z PRASY
LAT 1993–2000
Część I: A–H

Zarząd Związku Pracowników Przemysłu Gastronomiczno - Hotelowego
ul. Szczepańska L. 9, I piętro,
 podaje do wiadomości, iż na wszelkie zabawy przyjmuje bufety, płacąc możliwie najwyższy procent, jak również poleca zdolnych kuchmistrzów i kelnerów na wesela i zabawy do domów prywatnych. 4511

Cena numeru na prowincji w Krakowie 20 Mk
ILUSTROWANY
KURYER CODZIENNY
 Kraków, poniedziałek 19 grudnia 1921.

Highcharts.com

Daniel Dzienisiewicz, Piotr Wierzchoń

erotyczno-kryminalny 1993 → 1918

Tematyka erotyczno-kryminalna zawsze i wszędzie wzbudza szerokie zainteresowanie. Wprawdzie w „Siódmej Pieczęci” Ingmara Bergmana malarz twierdził, że czaszka podnieca ludzi bardziej niż naga kobieta, ale nie popadajmy w skrajności. Zresztą, tutaj mamy i czaszkę i nagość, więc nie mamy na co narzekać. Okazuje się, że erotyka i kryminał szły ramię w ramię już w dwudziestoleciu międzywojennym. Co więcej: nawet częściej niż w latach 1993–2000.

erotyczno-kryminalny ‘dotyczący przestępstw na tle seksualnym’: Ostatnią książkę Nasierowskiego, intymne historie erotyczno-kryminalne, pt. „Nasierowski, ty pedale, ty Żydzie” odrzuciły cztery wydawnictwa, wydało ją piąte. GW 25/1993.

**NOWE SŁOWNICTWO
 POLSKIE
 MATERIAŁY Z PRASY
 LAT 1993–2000
 Część I: A–H**

Co czyta nasz lud miejski i wiejski?

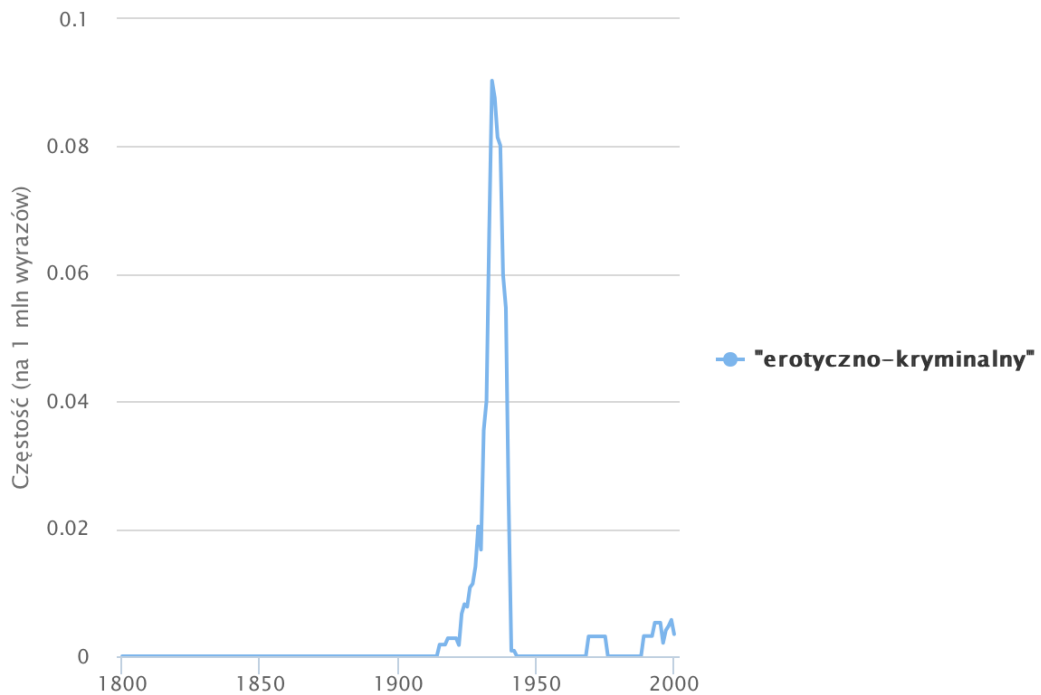
Aby dowiedzieć się, co czyta nasz lud na wsi i w mieście, wystarczy zatrzymać się przy pierwszym lepszym koszu sprzedawcy gazet w Warszawie lub obejrzeć kramik kolportera odpustowego na wsi.

Uderzają zaraz w oczy barwne, ilustrowane okładki, kryjące treść ohydną, często deprawującą. Przeważa tu tandeta erotyczno-kryminalna, importowana zazwyczaj z zagranicy, Sierloki Holmesy,

Jack Texasy, Pinkertony i t. p., różne „Blade hrabiny“, „Hrabiny-Żebraczki“, „Barbary Ubryk“, „Kara tusze“, „Wykradzione w dzień ślubu“ i t. d., nęc lud sensacyjnymi tytułami, barwnymi okładkami i pochłaniane są przez szerokie masy.

**GŁOS
WIECZORNY**

WARSZAWA, 20 LIPCA 1918 r., SOBOTA.

Highcharts.com

Daniel Dzienisiewicz, Piotr Wierzchoń

8 demoliberalizm 1998 → 1926

Podobnie jak w przypadku wyrazu *erotyczno-kryminalny*, *demoliberalizm* „szczytował” o wiele wcześniej. A wszystko zaczęło się w 1926 roku...

demoliberalizm 'kierunek łączący w sobie zasady demokratyczne i liberalne': Inny fundamentalista Jan Maria Jackowski powiada: Tolerancja – jest to klasyczne pustostowie. Tradycyjne zasady moralne wynikające z Dekalogu są jasne i proste: wiadomo, że nie należy zabijać, kraść, cudzołożyć, kłamać. Demoliberalizm doprowadził tolerancję do akceptacji i pobłażliwości wobec wszystkiego, nawet zła i wypaczenia. Ideolodzy demoliberalizmu chcą zniszczyć tradycyjne pojęcia i religię, a zastąpić je pseudoetyką tolerancji. GW 26/1998.

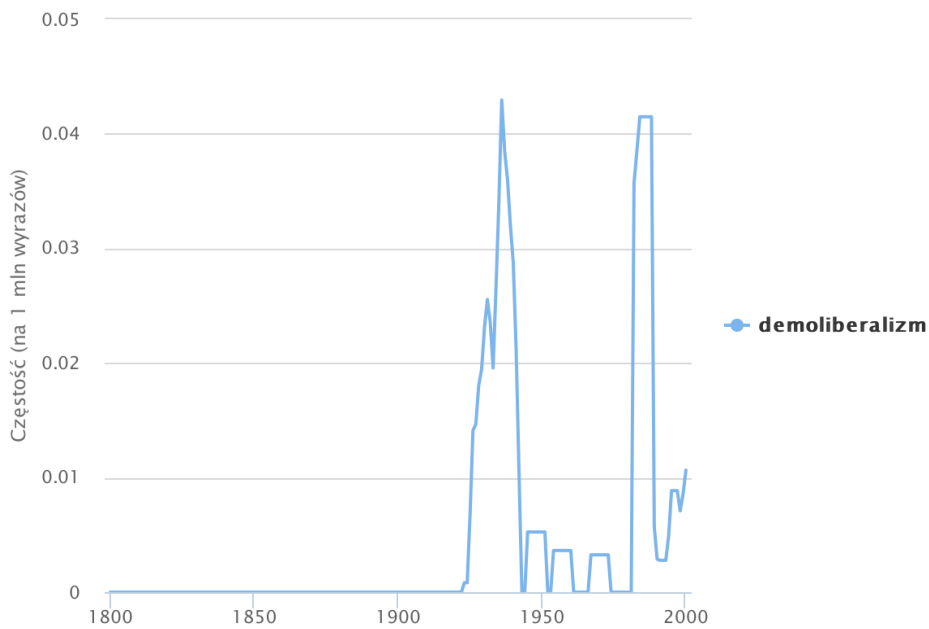
**NOWE SŁOWNICTWO
POLSKIE
MATERIAŁY Z PRASY
LAT 1993–2000
Część I: A–H**

Taksamo z niektórymi stronnictwami. „Narodowa demokracja“ w organach swoich (jak ostatnio „Słowo Polskie“) wydała wojnę idei demokratycznej, która „dawno się przeżyła“. „Chrześcijańska demokracja“, której organem jest „Głos Narodu“, brednie wypisuje na temat końca „demoliberalizmu“ itd.

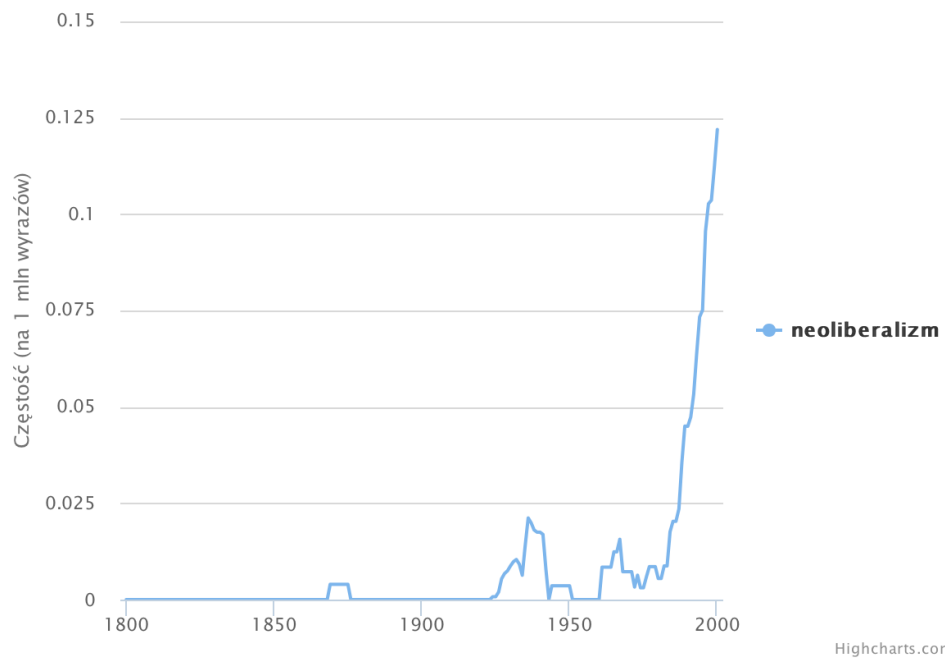
Panowie! Zmieńcie nazwy waszych stronnictw. Bo stronnictwa wasze są jako owe sklepiki, które reklamują na szyldach towar, jakiego na składzie nie posiadają.

Lwów, niedziela 14 listopada 1926

Highcharts.com

Highcharts.com

Daniel Dzienisiewicz, Piotr Wierchoń